

Végrendelet.

Mikor az öreg koldus halála közeledését érezte, magához kérte a község előjáróságát és irásbafoglaltatta vele utolsó akarata. A templomnak 1000 koronát, a hitközség szegényeinek ennyit, a szentegyletnek annyit, stb. Elképedve hallgatták a község emberei, hogy hát miből, honnan? — Csak hagyjatok engem jóemberek csendesen, nyugodtan meghalni és engedjétek meg, hogy habár nincs vagyonom, de legalább bebizonyíthatom, hogy jó szivem van. Jót nevettek és részvételt vároztak a haldoklótól.

Azonban, mint jó apához illő, fiairól is gondoskodik imígyen: Józsi fiamnak, ki elég erős, szép hazánk felső részét hagyományozom, Simonnak ki gyengébb az Alföldet, Dunántúlt Gezsonnak jut és végül Erdély Miksának, — hogy ott koldulhasson. — Testvérek vagytok és így nem akarom, hogy a földi javak megszerzésében egymással pörbeszálljatok. — Így végzé rendelkezését és csendesen kimult. Az entente is végrendelek már. Szerbiának adja a mi Boszniánkat, Romániának a mi Erdélyünket. Csak azért teszi, mert jó szive van. Nem bánkodik azon, hogy a mi drága kincsünket Erdélyt ajándékozza el. Kímulása előtt meg akarja szilárdítani a Balkánon a békét, mert hisz mindig csak jót akart. — Csendestermészetű volt teljes életében és most halála előtt különösen a szíven fekszik a „béke.“

Kinos vergődését látva, az igazság istenéhez fordulunk hálaimánkkal. Engedd nagy Urunk, hatalmas Istenünk, hogy ne vergődjék oly soká, szabadítsd meg kinos szenvedéséből, temettesd el minél előbb önásotta sírjába.

Hogy itt a végrendekezésének ideje azt mutatja a Kopenhágából érkezett legújabb tudósítás, melyet ide iktatunk. Csendes részvétet kérünk.

Katasztrófa fenyegeti az orosz sereget.

— Az északi orosz front áttörése előtt. —

Kopenhága, Holten-Nielsen alezredes a Politiken katonai munkatársa a keleti harc-téri helyzetről a következőkben nyilatkozik:

Az Observer angol katonai szaklap július 18-iki számában odanyilatkozott, hogy a központi hatalmak legközelebbi feladata, ha sikerült nekik Középlengyelországban az orosz hadsereget a Bug jobb-oldalára viszaszorítani és elválasztani őket a Galiciában küzdő orosz csapatoktól.

Kiev és a Fekete-tenger vidékének elérése lesz.

Erre való tekintettel azt ajánlotta az entente államoknak, kövessenek el mindent, hogy Konstantinápolyt megszerezzék, mielőtt a szövetségesek hadai azt megkövülhetik. A német és osztrák-magyar hadseregek feltartóztatatlan előrenyomulását előre látta a másik mértékadó angol katonai lap, az Army and Navy Gazette

is, amely július 24-iki számában hasonlóképpen nyilatkozott.

Holten-Nielsen szerint az orosz hadvezetőség legvégzetesebb hibáját akkor követte el, midőn nem tudta kellő időben értékelni a Nyeméntől északra megindult német offenzíva jelentőségét. Hogy ez így van, világosan kiténik abból, hogy a németek ezen a vidéken találkoztak a legkevésbé heves ellenállással és hogy előnyomulásuk itt történt a leggyorsabban. Nagy német lovastömegek állanak a központi hatalmak ezen frontján és előrelátható, hogy ezekkel a hadvezetőségnek sikerülni fog

a visszavonuló orosz hadsereg összeköttetését úgy Szentpétervár, mint Moszkva irányában megakadályozni,

vagy legalább is több helyen elvágni a visszavonulási vonalakat, miáltal az orosz hadsereg igen veszélyes helyzetbe juthat.

Ma már világosan kiténik, hogy a németek igen helyesen a főszűrt Vilna városának megelőbbi elérésére helyezik. Ha ez Balow seregének megfelelően erős csapattestekkel idejekorán sikerül, akkor az oroszok helyzete a Nyemen mögött nagymértékben veszélyeztetve van, annál is inkább, mert egyidejűleg nyugatról Eichhorn generális támadó serege részéről is a megsemmisülés veszélye fenyegeti az itt operáló orosz sereget.

A lengyel váraknak feladása jelentéktelen eseménynek tűnik fel azzal az összeroppanással szemben, amely a Nyemen mentén az orosz hadsereget fenyegeti. Csodával határos dolog volna, ha az oroszoknak sikerül ebből a kelepceből kiszabadulniuk s kikerülniök a fogságba jutást. Tudja ezt az orosz hadvezetőség és mig egyrészt a Nyemen mögött álló seregeknek visszavonulását sietteti, másrészt jelentékeny megerősítést küldött északra, melyeknek feladata, hogy a riga-kovóni vonalat egy végső erőfeszítéssel tartani igyekezzenek. Annyi bizonyos, hogy a két szárnytól eltekintve, az egész hadsereg a Grodno—Bielostok—Breszt-Litovszk s ezen központi erődnek a Bug-vonal mentén előkészített új védelmi vonalba vonul vissza.

A legközelebbi napok világraszóló érdekességű kérdése, sikerül-e a németeknek áttörniök az oroszok északi frontját, mielőtt Nikolajevics nagyherceg visszavonulását befejezte.

A katonai szakértő arra az eredményre jut, hogy a mérleg itt is alighanem a szövetségesek javára fog eldőlni, mert a német-osztrák-magyar győzelmes katonáknak előnyomulását csupán óriási ágyúttüzzel volnának képesek az oroszok valamiképp feltartóztatni. A nagy municióhiány következtében pedig erőlyes tüzérségi támadásra ez idő szerint nem képesek. Ezért oly sürgős a végrendekezés.

Petrovaradin várának hadi története rövid kivonatban.

A cs. és kir. petrovaradin — és ujvidéki várparancsnokság engedélyével.

Petrovaradin

Csinos kiállítású kis kátében mutatja be a Várparancsnokság a mi szomszédos várunk Petrovaradin (Pétervárad) történetét. Egy emlékfűzet ez. Itt állottak hűségés vártán hős csapataink. Kitartottak a legnagyobb veszben, veszélyben. Hadd vigyék haza szeretetteik körébe ezen emléket. Megjő az áldásteli béke és akkor a kis kátéből sokat regélnek a harcot végigküzdöttek Itt voltunk, itt mutattuk be, hogy mennyit ér a magyar vitéz, mert ránk bízta a Kelet kapujának őrzését és mi hűségesen, becsületesen megfeleltünk kötelességünknek. Rövid szavakban sokatmondó e kis káté. Leadjuk mi is, hogy olvasóink világháborus emlékeit egygel gyarapítsuk.

A csinosan kiállított fűzet 4 fillérjével szerkesztőségünkben is kapható.

30. (Krisztus születése előtti) alapítják a rómaiak „Cusum“ erősségét.

441. (Krisztus születése után) Cusum a hunnok kezébe kerül.

1096. Cusum romjainak helyén Habenichts Walter, a kereszties hadak egyik vezére Péterváradot alapítja és a várnak Peterwardein nevet adja, mely elnevezés arra vezethető vissza, hogy a Habenichts Walter parancsnoksága alatt a várban maradt sereghez a kereszties hadba vonult Amiens Péter bevárando, neki azt üzenté: Peter wir warten dein.

1260. IV. Béla alatt Pétervárad Szerbiához kerül.

1370. Nagy Lajos magyar király visszafoglalja Szerbiától.

1391. I. Bajesid szultán megkísérli Pétervárad bevetelét. — Pétervárad megkezdett erődeit megerősítik. A vár építménye akkor a cölöpözött „Alsó-vár“-ból állott.

1462. II. Lőrinc herceg elhódítja Péterváradot.

1494. Ulászló király alatt a magyarok Péterváradot ismét meghódítják.

1526. július 27-én Solimán szultán 200.000 emberével és 500 sajkásával elfoglalja Péterváradot. A vár vitéz védelmezője a magyar Alapi György volt 3000 gyalogos-, 1000 lovas katonájával és 40 sajkásával. Az ellenség az egész várörtséget lemészárolta. Pétervárad ettől kezdve 160 esztendeig török birtok maradt.

1687. A bajor Emánuel Miksa választófejedelem Péterváradot császári csapatokkal elhódítja a törököktől.

1690. Épül Ujvidék mint rácalucska (Raizendorfél).

1693. Épül „Maria Schnee“ egy mecsetből.

1694. Caprara tábornok védi a várat Ali basa ellen és őt visszavonulásra kényszeríti.

1695. Készülnek a kisebb aknafolyások Savoyai Jenő herceg kezdeményezésére. Ugyancsak pihenés nélkül folytatják a vár megerősítését. A hajóhid biztosítására a Duna balpartján a „hidsáncot“ (Brückenschanze), a hidszigeten erős művet építenek. Az alsóvár védőkölöpművei részben még ekkor is megvannak.

1699. január 26-án jön létre a karlócai (Srijemski Karlovci) béke.

1714. Megkezdik az alsó vár egymásba folyó külső erődítésének az építését. (Befejezve először 1742-ben.) A felső várnak általánosságban a mostani alakja volt. A „Hornwerk“ szintűgy a mai alakjában állott, de délfél elötrelt (Caprara építette) sáncái is voltak. A mostani vasuti alagutttól nyugatra és körülbelül a vasuti hid második pilléréig terjedőleg a „svábok faluja“ („Schwabendorfél“) állott; ettől délre a még most is megelöv sörház.

1716. augusztus 5-én Savoyai Jenő herceg 65.000 harcosával diadalt aratott Ali Komürdsi basa nagyvezéren, aki 200.000-nél több jól felgyezvertt törökkel támadta a várat. A basa sátra a mostani Veziracón állott, Jenő herceg pedig a Jenőkazamatában lakott (a Hornwerk jelenlegi káptalanjának a közelében).

A török tüzérség 40 ágyúval a mostani katonai temető mögött, a 128. háromszögletesi pont felett, a Duna irányában helyezkedett el. A többi üteg a Misielugon állott. A török gyalogos csapatok főállása a „kaltan Gang” felett levő futóárkokban, továbbá a Veziracón, Karaagác és Tatáron volt.

A császáriak három vonalban, a Caprara-féle sáncok mögött, a bal szárnyon 6 zászlóaljban állottak fel. E csapatok mögött — keresztben a Ludwigsthal felett a mostani gyakorlótér felé — sorakozott a császári lovasság, míg a jobb szárnyon, a Dunára támaszkodva, még 4 lovas ezred helyezkedett el.

A csatár botzótos legelő, Kamenicától Bukovácig pedig sűrű lombos erdő.

A törökök vesztesége: Ali basa fejlövéstől Karlócán meghal. A menekülő törökök tábori pénztára a karlócai ingoványba veszett, máig se került onnan elő. 6.000 török borítja a csatateret. — A császáriak vesztesége: 3.000 halott és sebesült (közte 9 tábornok, 9 ezredes halott). A szákmány: 15 zászló, 5 lófarok, 3 müvészi dob és Ali basa gazdagon berendezett sátra.

1717. április 25 április 24-én Savoyai Jenő herceg Péterváradra érkezik, összegyűjt itt 70.000 harcost és ezzel a sereggel június 9-én Beograd ellen vonul. (Győzelem a törökökön aug. 16-án.)

1718. Ludwigsthal és Rochusthal alapítása.

1737. Egy császári sereg Seckendorf tábornagy vezérlete alatt Péterváradon át Boszniába nyomul.

1750. A mostani Hornwerkrol a Caprara-féle sáncokat és a koronaerődöt lerombolják.

1753. A vár építése nagyobb terjedelemben indul meg (bevégezve 1769-ben). Ekkor épültek a löporraktárak is. a ludwigsthalai sáncművek, a fegyvertárak, a hadmérnöki igazgatóság, a nagy és kis törzskari épület, számos kazamata stb.

1765 és 68 között nagyobb aknakisérletek folynak. 1768 május 25-én Péterváradon időzik a későbbi II. József császár, (Józsefut az aknotolásokban.)

1783. Befejezik a négyemeletes aknaművet, valamennyi védőszakaszt és a raktárakat.

1788. március 23-án és 24-én ismét Péterváradon időzik II. József császár. Október 16-án a Belgradból feljött török sajkásokat a császári sajkások leverik Pétervárad mellett. A kamerikai hajóhidat ekkor Péterváradra hozzák.

1793. Péterváradon nagy kolerajárvány pusztít.

1801. Péterváradon született Jellachich, az egyesített Horvát-Szlavon és Dalmát-ország későbbi első bányja (a postahivatal mellett és a tüzérségi fegyvertár nyugati homlokzatával szemközt levő házban.)

1828. A hadi-szigeten épült erődítés legnagyobb részét magával sodorja a megáradt Duna.

1848. június elején a Magyarország ellen irányuló délszláv nemzeti bizottság vezetője Sztratimirovics György a Vezirac Karaagácón és Kamenicanál lévő állásokat megerősített és ágyúkkal látja el. Julius elején körülbelül 38.000 szerb 100 ágyúval támadja meg a várat.

Ugyancsak július elején a kamenicai urasági kastélyt a megérkező Knicanin tábornok 4.000 török szerb katonával megostromolja, kirabolja és felgyújtja.

Szeptember 9-én Pétervárad parancsnokává Blagojevic Imre altábornagyot, szeptember 21-én pedig Henczi Arturt, Budavárának későbbi védelmezőjét nevezték ki.

Október 13-án Pétervárad (árulás folytán) a magyarok birtokába kerül.

December 12-én és 13-án a magyarok a várból kirohannak és elpusztítják Bukovác és Kamenica községnek egy részét.

1849. március 2-án megérkezik Eszékrol Mamula ezredes 2.500 emberrel és 29 ágyúval a vár körülzárása végett. Mindelköt négy sáncot épített; és pedig az elsőt Kamenica előtt a kamenicai úton, a másodikat a „hideg völgy”-ben a harmadikat a 3. számú békeidőorraktárnál és a negyediket a raktár előtti magaslatra

— és megszállja ezeket a sáncokat a köztük fekvő területtel együtt.

Március 27-én Blagojevic 60 császárpárti tiszttel, Perczel Móric magyar tábornok engedélyével elhagyja Pétervárad várát.

Március 29-én a magyarok kirohannak, de a császáriak visszaverik őket.

Április 29-én Pétervárad vára függetlenségi nyilatkozatot bocsát ki. — Mamula a körülzárást további 15 sáncsal megerősíti. A magyarok is több sáncot építenek a Rochusthalban.

Május 23-án Jellachich a körülzáró csapatokhoz nagyobb erővel megérkezik és mint fővezér élére áll a dunai déli császári hadseregnek.

Május 25-én a császáriak Maierhöfl-Ludwigsthalnál megtámadják a magyarokat és visszavonulásra kényszerítik őket. A bekerített hadtest 6.000 főre emelkedik a Čerevičből bevonuló Budisaljveich- és Draskovichdandórok által.

Június 4-én Perczelt sereggel Veziracón és Karaagácón megverik és visszavetik a várb.

Június 7-én Perczelnek a péteváradai megszálló csapatokkal megerősített 15.000 főnyi seregét Jellachich Kátnyal megveri.

Július 22-én Perczel az egész péteváradai helyőrséggel és 30 ágyúval megkísérli a körülzáró sereg áttörését, de sikertelenül.

Szeptember 7-én a világi fegyverletétel után Kiss Pál várparancsnok önként átadja a császáriaknak a várat.

1850. A 22. gyalogezred az 1848 49-ben elesett bajtársainak (60 tiszt, 1220 fő legénység) tiszteletére a katonai temetőben nagy emlékoszlopot emel.

1852. július 15-én I. Ferenc József császári és apostoli király Öfelsége a várbán időzött.

1874. Meghalt Péterváradon, mint várparancsnok, az 1866-iki háború északi hadseregének sokat emlegetett vezérkari főnöke, báró Krizmanić Gedeon, vezérőrnagy.

Ugyanebben az évben lelétesítik az első-vár körül elhúzódo sétatert, melyet Likoser mérnökari századosról, a munkálatok vezetőjéről neveznek el.

1881-től 1883-ig Pétervárad és Ujvidek között a vasúti hid megépítésével állandó összeköttetést létesítenek.

1887. és 1888. Kolerajárvány dühög, amelynek Kern ezredes, akkori tárparancsnok is áldozatul esett.

1897. A tüzérségi tisztek „az 1866-i holtak ütege” Ujvideken elhunyt hőseinek, Schunk Jakabnak gyönyörű emléket állítanak (petrovaradiny katonai temetőben). Schunk az arany, a nagy és kis vitézségi érem tulajdonosa volt hadnagyi rangban.

1901. A vár körletében levő krusedoli kőlostorba temetik el Milán szerb királyt. A gyászszertartáson ő császári és apostoli királyi Fellegének, I. Ferenc József Ausztria császárijának és Magyarország apostoli királynak a képviselője is résztvevett, továbbá a péteváradiny katonai parancsnokságok és a szerémségi országos hatóságok fejei is jelen voltak.

1905. és 1906. Kiepitik az alsóvárbán levő 36 méter mély hadi kútát (Kriegsbrunnen).

1914. július 28-án, az első mozgósítási napon, megkezdik a petrovaradin—ujvideki várvör erődeinek hadi kiépítését.

A csonka vitéz esküvője.

A napilapok — ezen cím alatt — közölték, hogy Kiss Péter fazekasvarsándi gazdalegeny a mozgósítás előtt eljegyezte a falu legszebb, legmódosabb leányát, Szabadi Veronkát. Közben kitört a háború. A vőlegény bátran küzdött, másodosztályú vitézségi érmet is kapott, de egy orosz shrapnell leszakította a lábát. Nemrég hazajött. A menyasszony nem hagyta el a csonka vitézt. A mátkapár tagnap tartotta esküvőjét a kissentmiklósi plébánia templomban.

Mikor ezt a röpke hírt elolvastam, meghatótsággal fogta el lelkelem. A bájos Szabadi Veronka példát statuál, hogy miként kell megbecsülni a haza becsületéért vérző hőskéket.

Elgondolkoztam azon, hogy manap mily ritkák a Szabadi Veronkák. Csak a körzöt kell megnézni. A nők finom nyári kosztümöben járnak. Fűrkészve vizsgálják egymást, vajjon mi újat, különösben lát egyik a másikon? Leányaink és asszonyaink szeretik az excentrikusmádat. Sőt hajtán eresztli le fejét, kinek kalapját nem dicsüti köcsög, vagy egész paradicsommadár. Aztán nem mindenkinek jut „valódi” selyem-

harisnyára. Leginkább csak imitált kerül a fehér lábra. De ez nem mutat annyit, mint a valódi selyem. A valódi odatapad s alig venni észre, hogy tulajdonképpen van-e valami a lábón, avagy meztelenül incselkedik-e?

Szép és kivánatos a parfümmel teleáztatott új kosztüm. Izgatón érdekes a pókhálószerű selyemharisnya. Fejedelmi pompával hat az égbekialtó kalapalkotmány. Mondom szép mindez, de csak akkor, ha megvan hozzá a megfelelő milieue, melybe mindez beleillik. Most mégis csak nem időszerű. Miért?

Fiaink és apáink harctéren küzdenek az itthon maradtakért s ezek közé tartoznak Önök is divatlányok és divatasszonyok. Vajjon gondolnának-e erre, mikor a tűkör előtt állnak és igazgatják frufrujukat? Hisz az nem baj, ha a nő tettszeni akar, ha örömet szerez neki a jól sikerült ruha s emellett érdekes mosolyt illeszt arcához, de ahogy sem illik bele a mostani közhangulatba. A férfiak nagyon komolyan járnak—kelnek az utcán. Ma még itt, holnap már nagyon messze lehetnek. A katonasors bizonytalan.

Leányok! ne a korzón tanuljanak. Nem jó iskola ez. Gondoljanak a jövőre. És mit kíván a jövő? Komolyságot.

Néztek meg csak a sok beteg sápadt arcú katonát. Egyik monkót cipel a hóna alatt. Másiknak fel van kötve a keze. Harmadiknak üvegéből van az egyik szeme. Beteg köztük a tizedik, századik. Bec.üljék meg őket. Sokan legyenek önök közt a Szabadi Veronkák. Ne esztétikailag vizsgáljátok most a férfit. A jól ápolót kéz most durva, mert a lövészárokban nincsenek kozmetikai szerek. Az udvarló, vigkerélyű ifjak most nehéz, küzdelmes napokat élnek át—értünk. Ott nincs kímélet. Azok a bicegő katonák nem is oly régen, daliás, élet-erős férfiak voltak. lekűk, érzés és gondolatviláguk a régi, csak fizikailag deformálódtak.

Leányok! a lelket vizsgálják a harctéren szerencsétlenül járt hőskökbén, ne a külsőt. Halmozzák el őket jóindulattal, a női lélek kedvességével. Bár csak egy lába is van némelyiknek, vagy félkezi, vagy bármily külső nyomot hagyott rajta a háboru, azért ne keljen neki attól rettegnie, hogy most már nem fogja megérteni őt a nő. Bármí külsője is legyen, a szive csak ég úgy dobog mint akkor, mikor még udvarolni, hódítani tudott.

Szabadi Veronka példáján okuljon minden nő, hogy t. i. bármely parfümös, kikanlkifer krakéler gigerli helyett többre kell becsülni a beostílet mezejérőlháza tért csonka vitézeket.

Fogl János.

Kimutatás.

Az ujvideki városi vöröskereszt egylet jávára, 1914. évi dec. 20. óta befolyt jótékony adományokról. Adelsfeld Béláné. Mézeskalács. Blahm. 4 drb. ing, 4 drb. alsónadrág, 3 pár kapca, 1 drb. haskötő, 1 drb. nyakvédő. Faith István. 3 üveg bor, 3 pár fehér zokni, 2 drb. zsebkész. Faith Ferencné. 24 drb. ing, 6 drb. alsónadrág. Fejes Sándor 2 skatulya cigaretta, 1 kg. dió 1 pár keztűt. Dr. Gosztovics Pálné. Czukorkasütemények, egy fatalca és 1 pohár. Gódor Mariska. Sütemény. Hőn Ferenc. 2000 drb. cigaretta. Illin Dusánné. 200 drb. cigaretta és 2 üveg bor. Kramer Nándor. Sütemény és alma. Kaiser Ignác. 6 pár lábszárvédő. Kreveits István. 3 l. bor, 3 kg. alma. Kaposzta Emilia. 3 drb. hósapka. 3 pár érmelegítő, 1 tucat zsebkendő, 6 pár harisnya, 3 pár keztűt, 100 drb. cigaretta 20 csomag dohány, kevés alma. Krompaszky Ignác. 3 drb. zsebkész, Kohn Fülöp. 12 skatulya gyufa, 24 drb. zsebkész, 24 drb. cigaretta, 55 drb. jelvény 24 drb. pár harisnya. Lukács Zsigmond. 2 drb. zsebkész, 3 üveg cognac, 6 drb. pipere-zsappan. Ligeti Ferencné. 5 kg. kockacukor, 1 doboz teásütemény, 1/2 kg. saloncukorka, 1 doboz karácsonfadisz. Lichtschén Márton fia. 30 üveg bor, 1000 drb. cigaretta. özv. Mayna Anasztazia Egy teljesen felszerelt vaságy rugonnyal, 2 párna, 4 áthuzat, 1 dunyha 2 áthuzattal. Merkva Alajosné. 1 üveg befőtt. Molyatz György. 2 liter bor. Molnár Oszkárné. 4 liter bor, 8 kg. mézes puzserli. Pétzy Popovics Dragina. 15 kg. dió. Profuma Etel. 2 tucat zsebkendő, 125 drb. pogácsa, 200 drb. cigaretta. Pletikoszi István. 5 üveg bor, 1 üveg rum, 1 üveg borovicska, 2 üveg törköly, 6 drb. zsebkendő 3 pár haris-

nya, 2 kg. alma, 1 kg. dió, 1/2 kg. cukorka. Szencz György. Két üveg bor sütemény, 2 ing, 2 alsónadrág, 1 pár harisnya, 1 hósapka, 1 pár érmelegítő, 1 pár térdmelegítő. Schirshinger Viktorné. 2 drb tejeskalács, 10 pár harisnya, Szirányi Béláné. 4 drb. hósapka, 3 pár érmelegítő, 2 pár harisnya, 2 drb. alsónadrág, 2 alsóing. Schwarz József. 30 üveg bor. Schwarz Lipót. 6 kg. alma, 10 kg. dió, 5 liter bor. Stojkovits Száva. Tészta, dió és alma. Steiger Frigyes. 200 drb. cigaretta, 4 üveg likör egy hasmelegítő, 1 pár érmelegítő, 2 hósapka, 5 kg. alma. Tausch Lajos. Két üveg bor. Trupel Béla. 20 drb. hangszer. Wachtl Imre. 5 kg. alma, 6 kg. dió, 4 skatulya cigaretta, 9 drb. két kalács. özv. Winkle Károlyné. Dió, alma sütemény és cigaretta Dr. Zoltán és Szkotviczky. Egy láda narancs és 14 korona készpénz. Zimicz János. 5 drb. alsónadrág, 3 drb. ing, 4 pár harisnya, 15 drb. zsebkendő, 2 kg. alma, 200 gram dohány. Komlós Béla. 4 korona. özv. Paquor Józsefné. 20 korona.

(folytatjuk.)

A nagy meleg által okozott balesetekről és az azoknál nyújtandó első segítségről.

Irtá: Dr. Kőrmöczy Emil a B. Ö. M. E. főorvosa.

Bevezető.

A melegvérű állatok életszervei csak bizonyos állandó hőmérséklet mellett tudnak megfelelőleg működni. A szervezetnek ezen állandó belső melegét a külső hőingadozások dacára is meg kell tartania, másképp zavarok állanak be működésében, sőt a szervezet el is pusztul.

A melegvérű állatok szervezetének ezen sajátossága szükségessé teszi, hogy a melegvérű állatok rendelkezzenek olyan eszközökkel, melyeknek segítségével a test hőmérsékét a környezet erős felmelegedése dacára is állandó hőfokon tartásák. Ezen eszközök (a szervezet hőszabályozó eszközei): részben vegyi, részben fizikai folyamatok.

A szervezetben lefolyó vegyi folyamatok képezik az állati hő forrását és az általuk fejlesztett meleg hideg időben nagyobb, meleg időben csekélyebb. Am a belső hőtermelés ilyen hőszabályozásra csak mérsékelt fokban képes. Legjobban belátható a vegyi hőszabályozás elégtelensége a következő példából.

Egy 4 kilogrammos testsúlyú kutya, 24 óra alatt egy kilogramm testsúlya számítva.

76°C levegőmérsékletben	864°C kor	kalóriát termel
20°C	560°C	"
25°C	540°C	"

Íme tehát a környező levegő hőmérsékletének emelkedésével, csökken a vegyileg termelt belső hőmennyiség. Am ez csak bizonyos fokig lehetséges, mert az elő állati szervezetben folyamatban levő vegyi és fizikai műveletek (vérkeringés, légzés, bélmozgások, izommozgások, a mirigyek elválasztása stb.) mind meleg fejlesztéssel járnak és végre is a belső hőszabályozás elégtelen lesz és ha ilyenkor a test hőmérsékletét a később megbeszélendő fizikai hőszabályozás nem csökkenti a szervezett felmelegszik. Fokozza a vegyi hőszabályozás tehetetlenségét még az, hogy igen nagy melegben teljesen felmondja a szolgálatot és nagy melegben fokozódik a belső hőtermelés is.

Ugyanaz a kutya pl. mely		
23°C levegő-hőmérsékletben	54°C kgr.	kalóriát termelt
35°C	már 69°C kgr.	"

Íme tehát magas hőmérsékű levegőben az egész vegyi hőszabályozás csődöt mond.

Eme körülmények teszik szükségessé, hogy az állat fizikailag is képes legyen a test hőmérsékletét csökkenteni és az többféleképp történik.

A melegben sok vér tödul a bőrze (kipirulás) és az által nagyobb lesz a test hővesztése; bő verejtékezés indul meg és a verejték elpárologtatása sok hőt fogyaszt; sok meleg távozik aztán a tüdőkönn keresztül és stb.

Azonkívül igénybe veszi a állat mindazon eszközöket a nagy melegben, melyek a belső hőtermelést csökkentik, illetve a fizikai hőelvezetést fokozzák. Nagy melegben önkénytelen csökkentjük a táplálék felvételét és több folyadékot veszünk magunkhoz (az által fokozzuk a verejtékezést). Hűvös helyre húzódnunk, keveset és lassan mozognak, könnyedén dőlözökünk. Dögyezünk magunkat stb. stb.

Mindeme eszközök igénybe vétele által leg többször sikerül is a test hőmérsékét a rendes mederben megtartani (36—37°C hónalj hőmérséklet). Néha azonban olyan nagy a környezeti hőmérsékete, hogy az lehetetlen. Ilyenkor bekövetkezik a szervezet *tülfelmelegedése* (*hyperthermia*). A test hő felszáll 40—44°C fokig és fellépnek ezen *tülfelmelegedés* káros tünetei.

Egész részletesen és pontosan még ma sem ismerjük azon zavarokat, melyeket ezen *tülfelmelegedés* a szervezetben létrehoz. Mindenesetre a legfontosabb az, hogy a túlmeleg környezet és vér nagyon felmelegíti idegrendszereket és pedig különösen az agyvelőt és annak működése a nagy meleg következtében zavart lesz és később megbénul.

Ügyeljük a halál fulladás következtében áll be, melyet a lélekző és szivmozgató központok bennulása okoz.

Jönnek létre azonkívül a szervezetben más zavarok is a nagy meleg következtében. Pl. a verejtékezés és páradús folytán a test folyadék-mennyisége megfogy, a szervezet kiszárad, a vizelet kiválasztása és más elválasztás csökken és így sok mérges anyag marad a szervezetben, melyek felhalmozódása a szervezetet megmérgezi.

A nagy meleg által előidézett veszedelm persze a legerősebb embert is elérheti és megölheti, de mégis sokkal könnyebben teszi tönkre azon embereket kik valami ok folytán gyengébbek. *A beteg, fáradt, az éhes ember hamarabb kiűl a nagy melegben. Sokat tesz ki a megszokás is.* A tropusok lakója jobban bírja a meleget, de jobban bírja mindenki, ki előzetes trenigben részesült.

(Folytatjuk.)

Felfegyverezik a hivatalszolgákat.

A törvényszéki és járásbírósi szolgákat felfegyverezik s börtönőri szolgálatra osztják be, a hivatalszolgai teendőket pedig a háborúban megrokkant katonákkal végeztetik.

Az igazságügyminiszter rendelete kifejti, hogy a munkáshány enyhítésére több ipartelep és mezőgazdasági üzem a raboknak a munkára való igénybevételét kérte. A minisztérium a termelés zavartalan befejezése érdekében nem zárkóztatott el a kérelmek elől s a csekélyebb büntetésű rabokat munkák végzésére rendelte ki. Mi sem természetesebb, minthogy az így kirendelt rabok őrzése jóval nagyobb őrszemélyzet szükséges, mint akkor, midőn a rabokat fogházakban őrizték. Ehhez járul még az, hogy a börtönőrök nagy részét, kik a katonaságnál többnyire aliszti rangot értek el, katonai szolgálatra hívták be, aminek következtében az őrző személyzet pótlására van szükség.

Az igazságügyminiszter ennélfogva felhívja a táblák elnökeit, hogy azokat a hivatalszolgákat, akik annak idején katonai szolgálatot teljesítettek, irassák össze és terjesszék fel. A törvényszéki és járásbírósi szolgákat legközelebb felfegyverezik és rabok őrzetére osztják be őket, helyüket pedig rokkant katonákkal töltik be, akik napidíjban fognak részesülni. Az igazságügyminiszter már meg is kereste a honvédelmi minisztert, aki készséggel bocsátja a háború rokkant hőseit a magyar igazságszolgáltatás rendelkezésére.

Tollhegyen.

Az élelmiszer spekulánsok csapdába kerültek. Siettek összevásárolni a paszulyt, lencsét, borsót 1'40—1'60 koronás áron, hogy majd 3—4 koronás áron szózzák a fogyasztók nyakába.

Mikor már úgy hitték, hogy lozsiban ülnek, megjelent a kormányrendelet, mely az árakat 40—50 fillérben maximálja. Most már elmondhatják, hogy *fogtunk törököt, de nem ereszt.*

A háború — az általa okozott mérhetetlen kár mellett — óriási vagyont hoz egyeseknek és egyes társadalmi osztályoknak. A líferánsok, az élelmiszer kereskedők, a pékek, a hentesek, a termelők nehéz pénzeket vágnak zsebre.

Legrosszabbul jártak a közép-és kishivatalnokok. Az ő helyzetük, mely a békében sem irigylésreemeltő, most egyenesen kétségbeesítő. *Voldoban rájuk ferne egy kis háborus pótlék.*

A nagy vége közeledik. Mindenkit közelről érdekel a fakedés. Sajátságos, a *fa nem hadi-cikk* s mégis horribilis módon emelkednek a fa árak. Mi lesz a télén?

A tűzfáról térjünk át a köszénre. Erre vonatkozólag egy föltötte kedvező ajánlat fekszik előttem. Egy helybeli bányatulajdonos — az általános drágaságra való tekintettel felajánlotta a városnak 4000 vaggon köszénen *ingyen* oly föltétele, hogy ezt a mennyiséget Ujvidék városa saját kezelésében (vagy egy alakítandó szövetség útján), a karlovci határban felkő köszénbányából (Ujvidéktől 16 km.) kitermelje. Ha a város ezt az ajánlatot elfogadja, 1—2 K. árban szereshetők be téli tüzelőanyag-szükségletünket és *sok kenyérkereső nélkül maradt család életfenntartási gondja enyhülne.*

Kronikás.

HIREK.

Diszisztentiszelet a király születés napján. Az izr. hitközség a következő értesítést teszi közzé: Ó Felsőegy Ferenc József legkegyelmesebb királyunk születésnapja alkalmából f. évi augusztus hó 18-án délelőtt 11 óraker a helybeli izraelita hitközség templomában ünnepélyes diszisztentiszelet tartatik.

Hősi halál. Stein Bernát ujvidéki földik, aki a fronton, küzdött, mint az 52-ik gy. e. hadapródja, június 15-én, a hazajért vívott nehéz harcban ellenséges golyótól találya hősi halált halt. A derék bajtárs elesteről az ezred tisztikara értesítette a mélyen lesújtott szerencsétlen családot. Mélységes részvétünket fejezzük mi is ki.

Hirdetmény. Ismétetlen előfordult, hogy a lakosság egyes rétegei az orosz foglyokkal meg nem engedett módon érintkeztek. Ebből kifolyólag felhívom a város közönségét, hogy a foglyokkal egyáltalán ne érintkezzenek s ezekben semmiféle ajándékok ne adjon, mert ellenesben súlyos büntetésnek teszi ki magát. Payerle rőkapitány.

Hadsérültek utógógyítása. A cs. és kir. hadügyminisztérium Prás. 10942/1915. számú rendelete értelmében mindazon hadisérültek, akik az alább felsorolt sérülésekben, bajokban szenvednek és keresetképtességük megcsorbult, utókezelésre vagyis utógógyításra-iskolázásra lesznek utalva. Ezen sérülések a következők.

1) csonkulás (bénulás, elnyomorodás) kezek vagy lábak hiánya, sebesülés, fagyás vagy baleset következtében; a kezeknek vagy az ujjaknak a normális keresetképtességét akadályozó csonkulása. 2) Bénulás. 3) Izületi merevségek. 4) Bármely sérülés utáni állapot. Felhívatom, hogy a város területén tartózkodó azon hadirokkantakat, kik, már felülvizsgálati után elbocsátattak s utókezelésre és iskolázásra szükségük lenne s erre önként jelentkeznek, Ujvidék szab. kir. város tanácsa katonaiugyi osztályánál (II. em. 43 sz.) jelentkezzenek. Profuma Béla polgármester.

Egészségügyi jelentés az aug. 2-től aug. 8-ig terjedő hétről. Bejelentettek: 1 vörhenyt, 3 diphtériát és 3 kanyarót. A már múlt héten jelzett emelkedés a tifusz esetek számában tovább tartott úgy, hogy e héten 11 új megbetegedést jelentett. Az esetek szétszórtak, közös forrásra vissza nem vezethetők, ami kétségtelenül megnehezíti a védekezést. Az orvosok figyelmét körülvevő felhívatt a kezdődő járványra, kériük a gyors bejelentést és a korai diagnosa biztosítására felajánlottuk a katonai laboratorumok szives közreműködését. A közönséget újból kérjük a fokozott tisztaságra ügyelni, árnyékszékét, csatornát, szemetet gondosan fertőtleníteni. Nyers ételek, hámozatlan gyümölcs élvezése veszélyes, ígyunk ásványvizet vagy forralt vizet, mossuk meg kezeinket evés előtt. Irtuk a legyeket, a tifuszfertőzés legjobb átvivőit.

A főorvos jelentése. A f. évi augusztus hó 14-én tartott közigazgatási bizottság ülésén a főorvos jelenti: hogy az elmúlt július hónap a közegészség állapota kevésbé volt kedvező Bejelentettek 13 vörhenyt, 7 diphtériát, 7 kanyarót. A typhus esetek szaporodtak, 14 betegedést történt, szétszórtan a város területén a melyek közös okra nem vezethetők vissza. A gyakori orvosok figyelmeztetése kapcsán, a typhusbetegkel állandó hatósági orvosi ellenőrzése, a typhusos házak árnyékszékének heti hivatalból történő fertőtlenítése és gyugyalvas vagy halál alkalmával való végfertőtlenítés elrendeltetett. Járványos agy-gerinczagyolyog egy esete Maradék közönségből hozottot korházunkba és ott meg is halt. A halálesetek száma a városban 59, a korházban 20. Ezek közül rom. kath. 27, gör. kel. 31, evang. 10, reform. 3, gör. kath. 1 izr. 2. Bé-

huruban elhalt 12, kanyaróban 2, diphteria, typhus és nyakszirtmeregvedésben 1—1, tüdőgümőkórban 3 a városban, 3 a közközhaszban. A közközhaszban julius folyamán ápoltak 166 férfit 181 nőt, a fogycyké leszámításával julius végén ápolás alatt maradt 94 férfi és 83 nő. Június és julius folyamán a vegyvizsgáló állomás 152 tejmintát vizsgált, melyek 28,5%-a vizetett és leföldözött volt. Kenyér és liszt minta egy vizsgálatot, mely feljelentés tárgyát képezte. A süti próba igazolta, hogy a liszt jó, belőle élvezhető kenyér volt süthető. Dr. Wagner K. tiszti főorvos.

Hírdetmény. A folyó évi aug. hó 16-án a m. kir. honvédelmi miniszter úr 10500. eln. 18. 1915. számú rendelete folytán bevonuló népfelkelőket a következőkre figyelmeztetem: Mindenki azon kiegyesítési kerületi, illetőleg honvédekiesztítő parancsnokság székhelyére tartozik bevonulni, mely népfelkelési igazolványi (piros) lapján ki van tüntetve. Az **Ujvideken** bevonuló népfelkelőket figyelmeztetem, hogy, a) a közös hadsereghez beosztott népfelkelők a m. kir. **Törvényház** épületében, b) a honvédséghez beosztott népfelkelők pedig a **„Magyar Király”** vendéglőben **délelőtt 11 óráig** jelentkezzenek. A késői jelentkezés szigorúan fog büntetni. Együttal a következőkre hívom fel valamennyi bevonuló figyelmét: 1 Mindenki lehetőleg jó erős lábbelit, evőcsészét és evőeszközöket, továbbá aprólékos kéziszerkeket és 2 napi élelmet hozzon magával. Ezen felszerelési tárgyak, amennyiben a katonai szolgálatban használhatóknak minősítettnek, értékük szerint meg fognak téríteni. 2. Bevonulásuk alkalmával a népfelkelési igazolvány birtokában Ausztria és Magyarország nemkülönbön Bosznia-Hercegovina területén igényük van vasutakon harmadik és gőzhajókon második osztály ingyenes utazásra. A vasúti illetve gőzhajó állomáson jóval a vonat illetve gőzhajó elindulása előtt megjelenni és igazolványi lapjaikat az állomás jegyzővezetőjénél lebélyegzetni tartoznak. 3. A bevonulóknál karhatalommal vezetik elő és a katonai behívás íránt tanusított engedéltség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetik.

Valamennyi kereskedelmi és iparkamarának. A kereskedelmi és ipari érdekelttség egyes kereskedelmi és iparkamarák útján több ízben fordult hozzám panasszal amiatt, hogy változóban a közlelemzésnek, de általában a forgalomnak súlyos hátrányára nagy hiány érezhető. Értesitem a kamarát hogy a váltópénzermek szaporítása iránt a körmögcsbányai pénzverde teljesítő képességének teljes kihasználására a lehető intézkedések már a háború kitörésénél kapcsolatban megtörténtek. A m. kir. pénzügyminiszter urral együtt azonban arra a meggyőződésre jutottam, hogy a váltópénzermek hiányát sem új érmeke vezetése, sem pedig az időközben kellő mennyiségben forgalomba hozott 2 K.-ás bankjegyek által megszüntetni nem lehet, mert az érezhető hiány kuforrásra volta-képen onnan ered, hogy az ország lakosságának nagyrésze részben tudatlanságból, részben pedig egyes lelkiismeretlen egyének által bankjegyek elértéktelenségről terjesztett és minden alapot nélkülöző híresztelések után indulva, a váltópénz-érmeke elrejtji és azokat ily módon a forgalomból kivonja. Szükségesnek mutatkozik ennél fogva, hogy az arra hivatott összes tényezők így első sorban a kereskedelmi és iparkamarák felhívják a közönség figyelmét arra, hogy a bankjegyek a koronaérték pénzermekével és ennél fogva a váltópénzermekkel is teljesen egyenlő értékűek, azok értékesítkéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek, továbbá hogy a váltópénzermek elrejtése, felhasználása és ezáltal azoknak a forgalomból való elvonása a hazai közgazdaság a pénz és értékforgalom, nemkülönbön a hazai kereskedelem megbénítását okozó hazafiatlan cselekedet mely a legszigorubb megrovást és megtorlást érdemli meg és hogy az elrejtve tartott pénzermek forgalombahozatala a jelen körülmények között hazafias kötelesség és első sorban a nagyközönség összes rétegeinek érdekében áll.

Harkány. s. k.

Henry La Fontaine belga szenátor a háborúrol. „A NŐ” c. feminista folyóirat augusztusi száma rendkívül érdekes cikket közöl a híres belga politikusnak, Henry La Fontaine szenátornak tollából. E számban Szilágyi Géza

dr. a nők egyetemre bocsátásának 20-ik évfordulójáról emlékezik meg radikális és tartalmas cikk keretében. Kosztolányi Dezső „az idegen csillag” címen a női lélek és szellem érvényesüléséről irt költői lendületű értekezést. A lap beszámoló az Állandó Béke Magyar Bizottságának működéséről, hoz érdekes szemlesorozatokat és a nő mozgalom körébe vágó cikkeket Alice Stoke Blackwell és Hacker Boriska tollából. A magas színvonalon álló folyóirat előfizetési díja kiadóhivatala (Budapest, V., Mária-Valéria-u. 12.) kívánatra készséggel küld mutatványszámot.

A kutba esett. Péterrévi Szilágyi József péterrévi lakosnak 3 éves fia véletlenségből a kutba esett és meghalt.

Lugkőoldatot ivott. Palánkán Papp József 2 éves gyermek lugkőoldatot ivott és oly súlyos belső égési sebeket szenvedett, hogy rövid idő múlva sérüléseibe belehalt.

A Dunába fulladt. Dunabökönyben Makovacz Drága 16 éves legény fűrdés közben a Dunába fulladt, a holttestet kifogták.

Halálós elgázolás. Maze Nándor Hugó pilóta-tanuló gépkocsijával a Pirosi utcában véletlenül elütötte Kosztics Béla keresk. tanoncot, ki sérüléseiben még az nap meghalt.

A férj bosszúja. Csizs György tisztiszolgája Wagner Lajosnál szolgálatban lévő feleségét Szabolcsi Máriaát nyakszirtjén meglötte. A csendőrség letartóztatta Csizset, az asszonyt a kórházban ápolják.

Tejhamisított. Özv. Bejánszki Györgynét 28 K. özv. Dumics Kosztánét 28 K. Lázics Dusánt 38 K. és Csaut Istvánét 28 K-ra büntették hamisított tej áúsításá miatt.

Almolnár, földaratisztító, több molnár-legény, vasesztergályos, ki a hengerrovtákolást érti, felvétetik. Ajánlatok Lőrincz Henrik főmolnár, Union gőzmalom Eszék (Osijek) címre intézendő.

Koborló cselédek. Igen helyesen cselekednek rendőrségünk, midőn a koborló cselédeket bekisérte. Az éjjeli tüzet jövedelmének föllen-dítése érdekében annyi éjjeli lepket lepi el a várost, hogy valóságos veszedelmek szabi-toitja meg a rendőrség a tisztességes, sétáló közönséget. Már különösen azért is, mert a letartóztatott mindegyike nemibajos.

Ismét egy fiatalokú bűnös, kiről csak annyit szabad írni, hogy tíz koronát lopott egy szegény katonától. Mikor elfogták már csak 8 korona volt nála. Hát nem volt jobb a régi büntetés? Mikor ilyen kis gazembert elfogtak, akkor jól elverték és elvették a kedvét a lopástól.

Az üszög elleni csávázás. A vetési föld közeledtével hovatovább nagyobb gondot okoz a gazdáknak az üszög elleni csávázás kérdése, annyal is inkább, mert az idej buza meglehetősen üszögös, amely ellen ha jó pácolással nem védekezhetünk, a szemes termények e betegségre jövőre nagyon is számottevő kárt okozhat. A pácolásra használatos rézgálic azonban oly drága s olyan kevés áll túl magas áron is rendelkezésre, hogy a gazdák nagy részének nem lesz módjában buzaját rézgálicoldatban csávázni. Segítségül jött azonban — mint illetékes és megbízható helyről közlik velünk — az Antispora-Vita, melyet a nagykanizsai Schwarz és Tauber cég hozott forgalomba s amely ugy a külföldi, mint a hazai laboratóriumi és gyakorlati kísérletek szerint tökéletes pácolószert, amelynek 3%-os oldata nemcsak hogy teljesen kiirtja a tizenkét óra hosszat pácolt üszögspórákat, de a vetőmag csiraképeletét sem befolyásolja legcsekélyebb mértékben sem. Az üszög elleni védekezés kérdése tehát rézgálic nélkül is meg van oldva, mert az olcsó Antispora-Vita teljesen pótolja a rézgálicot.

Tengeri hal Nagybanán. Nagybanán a tengeri hallal való kísérletezés fényesen bevált. A tengeri hal nemcsak izletes ételnek bizonyult, hanem olcsósága révén is nagy közkedveltségnek örvend. Ez a körülmény arra bírta a tanácsot, hogy a város közönségének tengeri hal szükségletéről állandóan gondoskodják.

Közélmelés Kecskeméten. Kecskemét városa elhatározta, hogy 14,000 mm. tiszta buzát és 10,000 rozsozt vásárol a közeli környéken a lakosság évi gabona-szükségletének biztosítása végett.

A liszt- és kenyéruvalvány-rendszer megszünt Pécséte. A mult vasárnapról kezdve a város vezetősége megszüntette a liszt- és kenyéruvalvány-rendszert. Tette ezt pedig abban a reményben, hogy Pécs közönsége továbbra is a legnagyobb mértékben takarékoskodni fog a kenyérről és lisztről s egy percre sem téveszti senki sem szem elől, hogy az állam egy ember számára havi tíz kilogramm gabonát kontemplált. Ova inti továbbá a város vezetősége a publikumot, hogy a szabad forgalom tárgyát képező nullás lisztet főző-liszt gyanánt, illetve a főzőlisztet kenyérliszttel keverve használja föl. Ha ugyanis a város vezetősége a fogyasztási, illetve forgalmi statisztikából azt a sajnálatos tényt fogja konstátálni, hogy a takarékos-ság elvét a közönség nem tartja szem előtt, újból kénytelen lesz az utalvány-rendszer bizonyos formáját fölélesztetni. A város egyébként eddig kilencven vaggon gabonát szerzett be közvetlenül a termelőktől, ami által métermázsánként egy koronát megtakarított.

Poszony liszt-szükségletének biztosítása. Tekintettel a városban állomásozó nagyszámu katonaságra, a poszonyi tanács felhatalmazást kér a törvényhatósági bizottságtól arra, hogy a liszt-szükséglet biztosításánál nem 80,000, hanem 90,000 lakost vegyen alapul. — A kereskedelmi miniszter 100 vaggon buza- és rozsliszt beszerzésére már megadta a városnak az engedélyt. A város liszt-szükségletét Poszony vármegye területéről kell beszerezni.

A Daloskör hangversenye.

A rokkant katonák fölegítésére mult vasárnap igen jól sikerült hangversenyt rendezett az ujvideki Daloskör. Mindenütt hazafias lelkesedéssel karolják föl azok ügyét, kik évtánc küzdöttek és most a fegyvert a mankó váltja föl.

Hogy el ne essenek, hogy ki ne essék kezükből a megelhetés, módját kell ejtünk, hogy tisztességesen megélhessenek. Az ujvideki Daloskör derék vezetőségét, különösen ennek derék elnökét, Wachtl Imrét mindenkor áthatotta a nemes hevület és ez soha nem volt csak szalmaláng, hanem eredményes cselekedet. A polgári céllovőben rendezett hangverseny körülbelül 600 K. tiszta jövedelmet visz a rokkantak fölegyelésére.

Említesreméltó az ujvideki cigányzenekarok hazafias közreműködése, kik teljesen díjtalanul szolgáltatták a valóban szép össz-zenét.

A közreműködő: *Fuchs Erna*, „Ti hős katonák” költeményt szavalta hangulatosan és érzéssel. *Kováth Lajos* ref. s. lelkes ünnepi beszéde méltó volt a nap jelentőségéhez, melyet sikeresen, szónoki ihlettel domborított ki. *Rákossy*, az ujvidekiek kedvence jól mulattatta a közönséget. *Az ifjusági zenekarról* is csak elismerőleg nyilatkozhatunk. *Bergmann Árpád* éneke, *Vujkovic Áca* szavalata kitünő volt, de nem állott mögöttük az elért sikerben *Somogyi György* remek énekszáma sem.

Megvolt tehát az erkölcsi és anyagi siker és. Igaztalanok lennénk ha a *Daloskör* szép énekszámaina nem méltatnák, melyeknek vezetése és betanítása Léh Jakab karmestert dicséri.

Szerkesztői üzenet.

R. Nem osztjuk a nézetét, mert szerintünk a „Pesti Hírlap” e téren a legkiválóbb. Mindennapi hadi tudósításai valóságos stratégiai tanulmányok. Teljesen hű képet adnak a háborus eseményekről. És többet senki nem kíván. Kitünő tollú ember, nagyész, élelslású író művészi alkotása a „Pesti Hírlap” mindennapi hárctéri magyarázata. Az Ön által említett inkább a regényes leírással foglalkozik, míg ez nagybecstü értékes munkát végez. E tekintetben a külföldi lapokat is fölülmulja.

Levélbéllyegek

a legnagyobb ritkaságok, különlegességek, régi magyar és szerb ritka példányok eladó.

Hol?

Megmondja a szerkesztőség.

„TIVOLI“ sétatéri mozgó
Vihar kisasszony,
 vigjáték 3 felvonásban.
Az áruló csilag
 detektívdrama 3 felv.

463. sz.
 1915. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 103. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvényszéknek 1915. évi 1524. számú végzése következtében Dr. Kubinyi Károly ügyvéd által képviselt Deutch Adolf javára 610 K s jár. erejéig 1915. évi március hó 31-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 3225 kor.-ára becsült következő ingóságok, u. m.: gyalupadok, butorok, és asztalosgépek, stb, nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró-ság 1915. évi b. t. 2199. számú végzése folytán 610 kor. tőkekövetelés, és eddig összesen 111 kor.-ában bíróság már megállapított költségeikerejéig, Ujvidéken Hunyady-utca 22 sz. a. leendő megtartására 1915. évi augusztus hó 21-ik napjának ó. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Ujvidéken 1915. évi augusztus hó 8. napján.

Horváth
 kir. bir. végrehajtó.

UJVIDEKI VÁROSI
JODOSGYÓGYFÜRDŐ

alcalicus jódosgyógyforrás.
 Modernül épült fürdőépületben jód, fangőiszap, mór, halleini sós és tengeri sósfürdők, szénsavas fürdők. Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvizgyógyintézet

Villamos gyógymódok

Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csusz, köszvény, ischiász, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérbaj ellen. A fürdő télen fűthető szobákkal és folyósókkal van ellátva. — Modern vendégszobák és étterem

!! Téli kurára kiválóan alkalmas!
 Allandó fürdőorvos; dr. Vilt Vilmos
 Kimerítő tájékoztatást küld az igazgatóság.
 Egész éven át nyitva.

Sokkal célszerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gyermekruhát, kötényeket stb.

készen vásárolja,

mintha a kelmét külön vásárolná.
 Elég nagy szép választék áll rendelkezésére

Alaburics Mária

üzletében.

Szücs-utca 30. szám.

I. a minőségü

Tömörfabutor

(bükk, kőrös vagy tölgyfából)
 a Hungári butorgyárban
 gyári áron 1-3

eladó. Hálószobák, ebédlők nagy választékban. — Bővebb értesítés az Ujvidéki Népbanknál.

Szabadalmazott és törvényesen védett
vetőmag- 1-10
csávázószer
„ANTISPORA-VITA“

Hazai és külföldi szaktekintélyek megállapították, hogy az Antispora-Vita az összes vetőmag félek, de elsősorban az **űszög** által hazánkban állandóan fenyegetett buznák csávázására a legmegfelelőbb és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 korona 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utatissal szolgálnak a vezérelárusítók:

SCHWARZ ÉS TAUBER
 nagykereskedők,
 NAGYKANIZSA.

Előkelő női divatterem.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy

női kalap divattermemet

a nyári idényre dúsan felszereltem.

Igyekezni fogok, hogy a nagyrabec-sült hölgyközönség bizalmát, úgy mint eddig is, részemre biztossítsam. Most a háboru alatt főleg arra ügyelek, hogy t. vevőim olcsón jussanak divatos, izléses kalapjaikhoz.

Kiváló tisztelettel
WINKLE VALLY,
 Kossuth Lajos utca 30. szám
 róm. kath. hitk. épület.

Rohitsy

Tempel forrás. Szónaváds, diétetikus, üdítő asztali ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Styria Legteljesebb gyógyforrás. — Indikálva: idült gyomorhuruttal, székrekedéssel, Bright-féle vesebajnál, lépérgyulladásnál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknél, a légutak hurutos bántalmánál.

Donati a maga nemében a legzárda-gabb tartalmú gyógyforrás leg-erősebb hatással. Főképen indikálva: idült bűnhuruttal, obstruktívánál, epékőnél, elhízás hajlamnál, csúsnál és okor-betegségnél.

Legdúsabb, természetes magnézium-glaubersósforrások.

Főraktár Magyarország részére:
Köfmann József, Budapest V., Báthory-utca 6.

Máv. menetrend

Budapest—Zimonyi szállások — Budapest.

A vonatok számai					Állomások	A vonatok számai				
914 sz.	912 sz.	906 gy.	908 sz.	904 gy.		903 gy.	907 sz.	905 gy.	909 sz.	913 sz.
—	1205	650	745	245	i. Budapest keleti p. u.	130	720	1000	545	—
535	419	950	100	648	— Szabadka	951	121	625	1150	727
802	712	1146	428	837	— Ujvidék	755	1040	429	907	427
—	824	—	554	924	— India	705	925	—	758	—
—	925	—	730	—	— Zimonyi szállások	—	810	—	710	—

Ujvidék—Vaskapu—Titel.

4613 szem.	4603 szem.			1614 szem.	4604 szem.
630	611	i. Ujvidék	é.	454	336
855	816	é. Titel	i.	241	140

Szabadka—Óbecse —Ujvidék.

4303 szem.	4310 szem.			4311 szem.	4305 szem.
—	433	i. Szabadka	é.	—	1105
434	827	é. Óbecse	i.	1221	700
721	1220	é. Ujvidék	i.	900	444

Ujvidék—Zombor.

7103 szem.	7105 szem.			7102 szem.	7106 szem.
751	30	i. Ujvidék	é.	718	1038
1122	500	é. Zombor	i.	346	703

Ujvidék—Beočin.

5814 szem.					5811 szem.
436		i. Ujvidék	é.		710
542		é. Beočin	i.		606

